
ESEG 18 : DIE MENS SE VERANTWOORDELIKHEID

E210

Dis die Babiloniese ballingskap. Die Jode het 'n gesegde: *"Die pa's eet groen druiwe, en dan word die kinders se tande stomp."* (18:2).

Die ballinge bespiegel baie oor die redes vir die ballingskap. Baie reken dis die voorgeslagte se sondes. As die vadere gehoor gegee het aan die profete om hulle te bekeer, sou hulle nageslag nie nou in ellende gesit het nie.

Die Here neem geweldig sterk aanstoot aan hierdie spreekwoord (18:3). Waarom? Dis 'n implisiete verwyf dat Hy onregverdig is - dat Hy party mense straf vir ander se sonde (v.25, 29). Dis voorts subtile self-verontskuldiging. En so word een van die doelwitte van die ballingskap ondermyn: verootmoediging en bekering.

Ons verantwoordelikheid

□ In Eseg 18:4 stel die Here dan die fundamentele beginsel: Hy alleen het elke mens gemaak - en as sodanig is Hy elke mens se alleen-eienaar. En in Sy soewereiniteit het Hy verordineer dat elkeen vir hom- of haarself moet verantwoordelikheid neem. Só het Hy besluit en só sal dit wees: *'n sondaar self sal sterf.*

In v.5-19 (vgl. OAV & NIV) werk die profeet hierdie beginsel nou aan die hand van drie praktiese voorbeelde uit. Hy kyk na 'n oupa, 'n pa, en 'n seun.

Die oupa (5-9) is 'n *regverdige* man; hy leef gehoorsaam aan die Here. Hy sal sekerlik *lewe!* Die pa (10-13) *leef in sonde!* Sal so 'n man lewe? Natuurlik nie! Die seun (14-19) leef weer *regverdig* soos sy oupa. Sal hy ewig lewe? Natuurlik!

V.20 verduidelik: *"Die mens wat sondig, sal sterwe. 'n Seun sal nie die straf op sy pa se sonde dra nie, en 'n pa sal nie die straf op sy seun se sonde dra nie. Wie leef volgens my wil, sal die vrugte pluk.*

Eseg18 : Die mens se verantwoordelikheid

1 / 6

Wie goddeloos is, sal die straf daarvoor dra."

V. 21-24 bespreek dan twee verdere moontlikhede. *Wat gebeur as 'n goddelose hom bekeer? (21-23). En wat van 'n regverdige wat in sonde verval? (24).*

Eerstens, as 'n sondaar hom of haar bekeer, sal hy of sy sekerlik lewe! Die sonde sal in die see van ewige vergetelheid gegooi word. As mens na bekering nie eers die gevolge van jou *eie* voorafgaande sonde dra nie, hoe op aarde sal jy die gevolge van jou voorouers se sonde dra? Vanwaar kom hierdie wonderlike genade - dat mens so maklik die gevolge van opgehoopde skuld kan ontkom wanneer jy jou bekeer? Dit kom uit die diepste wese van God se karakter! (v.23). Letterlik staan daar: *Behae, het Ek behae? Ek het hoegenaamd geen begeerte dat goddeloses moet sterf nie!* Nie straf nie, maar genade; nie die dood nie, maar die lewe - dis God se doel met die mens, dis Sy behae en vreugde!

Tweedens bring v.24 egter 'n noodsaaklike balans: *terwyl God 'n God van genade is, is dit altyd regverdige genade!* As 'n regverdige in sonde verval en daarin bly lê - sal hý lewe? Natuurlik nie!

Laat ons nooit vergeet nie: God se genade is altyd in volmaakte harmonie met Sy geregtigheid.

Die res van die hoofstuk (v. 25-32)

Ter wille van beklemtoning word van die beginsels herhaal. Nogtans wil die volk dit nie aanvaar nie. Die Here doen nie reg nie, is hulle beskuldiging (25, 29).

Omdat hulle nie wil skuld erken, en omdat hulle God van onreg beskuldig, sal Hy hulle oordeel! Maar niemand sal kry wat hy nié verdien nie. Elkeen sal volgens sy eie optrede gestraf word (30a).

Uiteindelik sluit die hoofstuk af met een van die roerendste bekeringsoproepe in die Bybel (30b-32). Selfs op hierdie laat stadium is omdraai nog moontlik. God het geen "behae" (OAV) daarin as 'n sondaar verlore gaan nie! (32).

Mens moet innerlik verander (v.31-32)

Nog iets in hierdie oproep val amper skokkend op die

Eseg18 : Die mens se verantwoordelikheid

2 / 6

oor. Letterlik staan daar in v.31: "maak vir julleself 'n nuwe hart en 'n nuwe gees!" (vgl. OAV, NASB, Amp., KJV). Hoe moet mens dit verstaan? Dis duidelik: selfs onwedergebore mense is verantwoordelik om die gawe van 'n nuwe hart en lewe by die Here te soek. Niemand sal eendag kan wegkruip daaragter dat hy in sy geestelike verstorwenheid nie in staat was om die Here te soek nie.

Moenie dink dat Eseg18 nie diep onder die indruk van God se algehele soewereiniteit en menslike onvermoë was nie. Hy gebruik die Godsnaam, *Elohim* (die soewereine God), 217 keer. In Eseg 16:4-6 kry ons een van die aangrypendste beskrywings van soewereine genade in die Bybel. Les bes stel hoofstukke 36:24-28 en 37:1-14 dit bo alle twyfel: God alleen kan wederbaar en red!

Onthou dit altyd: God se soewereiniteit en my verantwoordelikheid word beide met groot klem in die Bybel geleer. Dis soos twee treinspore wat honderde kilometer parallel langs mekaar loop, sonder om ooit te kruis. God se geheimenisvolle weë kan ons nooit met ons patetiese verstandjies deurgrond nie - allermins die verhouding tussen Sy soewereiniteit en ons verantwoordelikheid. Onderwerp jou dus aan die Here se werkswyse, al begryp jy baie daarvan nie.

Enkele implikasies

1. Ek is self vir my eie stand voor God en my ewige toekoms verantwoordelik.

Laat ons geen illusies hê nie: ek en jy sal eendag tot in die fynste besonderhede aan die Here moet verantwoording doen oor ons lewens - selfs van elke ligsinnige woord. En op daardie dag sal net één pleitdooi 'n mens red: *ek het my volle vertroue in Christus se verdienste alleen gestel, en al was dit tragies gebrekkig, het my hele lewe dit bevestig.* En laasgenoemde aanspraak sal die Regter dan baie deeglik ondersoek. Ons word immers volgens ons werke beoordeel!

Hou dus dadelik op om ander mense of moeilike omstandighede vir jou sondige en selfsugtige lewe te blameer. Ja, daar is dalk baie wat teen jou tel, maar al wat die Here van jou verg is om vanuit jou

Eseg18 : Die mens se verantwoordelikheid

3 / 6

bankrotskap in Christus in te vlug en by Hom te bly skuil - en om dan die opregtheid van jou geloofsvertroue met 'n lewe van dankbaarheid en toewyding te wys. Wees verseker, Hy sal jou help.

2. Al kan net God mense red, moet ons steeds die evangelie bly verkondig.

Die Bybelse waarheid van God se uitverkiesing tot die ewige lewe staan so vas soos die berge - maar dit hef nie vir 'n oomblik ons verantwoordelikheid op om die evangelie tydig en ontydig te verkondig nie. En ons moet op mense se verantwoordelikheid 'n appél maak.

Ons moet verstaan dat die Here ons as Sy medewerkers wil gebruik - en Hy doen Sy herskeppingswerk in sondaarsharte deur óns verkondiging van die evangelie.

Onmiddellik stel dit 'n uiters belangrike kwalifikasie aan die orde: ons móét verkondig, met alles in ons. Maar ons mag niks verder gaan as die taak wat ons opgelê is nie. Dis waneer ons verder gaan as ons mandaat en met allerlei emosionele en ander tegnieke probeer om mense so ver te kry om die Here aan te neem, dat vals bekerings plaasvind, met hulle ellendige gevolge. Nee, ek verkondig die evangelie so getrou en vurig en biddend soos ek kan - maar laat dan die res by die Here en die sondaar. As dit sy of haar tyd is vir redding, sal die Heilige Gees die res doen. My taak is afgehandel.

3. As ons Eseg 18 en die Tweede Gebod saam lees, maak dit baie belangrike perspektiewe oop.

Hoe rym mens Eseg 18 en die Tweede Gebod?: "Ek ... is 'n jaloerse God wat die misdaad van die vaders besoek aan die kinders, aan die derde en aan die vierde geslag van die wat My haat" (Eks 20:5, OAV)?

Ten minste beklemtoon die Tweede Gebod dat kinders inderdaad deur hulle ouers se sonde geaffekteer word. In die lig van die res van die Skrifopenbaring kan egter gesê word dat daar geen meganiese noodwendigheid in sit nie.

Ons durf egter nie die Tweede Gebod se waarskuwing ligtelik vat nie. Ouers se sonde kring op ten minste twee maniere na hulle kinders uit:

Eerstens, ouers is modelle vir hulle kinders.
Eseg18 : Die mens se verantwoordelikheid 4 / 6

Kinders leer by hulle en doen soortgelyk. Sonde steek aan! Trouens, dit het die neiging om algaande te vererger. Ouers se minagting vir God se ordes eis dikwels geslagte later steeds sy tol.

Tweedens, een geslag skeep as 't ware die wêreld waarin volgende geslagte moet leef. As ons vandag God se Woord, Sy norme en die evangelie geweld aandoen, moet ons nie verwag dat ons kinders en kleinkinders die Here sal dien nie. Die kerk wat ons nageslag op ewigheidspaaie moet lei, word vandag gevorm.

Die Tweede Gebod wil dus nie suggereer dat volgende geslagte gestraf sal word vir hulle voorouers se sonde nie. Nee, wat dit sê, is dat hulle as 'n reël hulle voorgeslagte se sonde sal navolg - en as sodanig God se oordele oor hulleself sal haal.

Laat ons egter nooit uit die oog verloor nie: ongeag die erns van 'n familie of samelewing se morele verval, kan enige individu enige tyd die tuimelgang in die verdoemenis in ontkom deur hom of haar hartgrondig tot die Here te bekeer.

Die tweede Gebod sluit af met 'n heerlike belofte: "Ek betoon my liefde tot aan die duisendste geslag" (eerder die NAV as die OAV). Ja, God se toorn kring tot vier geslagte uit, maar Sy liefdesguns tot 'n duisend!

4. Verwaarlosing van eie verantwoordelikheid lei tot talle pastorale en ander uitwasse.

Die idee dat gelowiges se kinders min of meer vanself gered word, veroorsaak die waan in derduisende lewens dat hulle ewige heil verseker is, terwyl dit hoegenaamd nie die geval is nie. Nie alleen immuniseer dit mense teen die ware evangelie nie, dit vul ook kerke met menigtes sonder enige hartstog vir God se diens en eer. Dit lê nie net die kerk lam nie, dit lewer ook 'n uiters negatiewe getuigenis teenoor die ongelowiges.

Dis voorts mode om vandag min of meer elke afwykende gedragpatroon te verduidelik in terme van onregte wat die oortreder in die verlede moes verduur het. Iets daarvan mag natuurlik waar wees, maar dit hef nie so 'n persoon se verantwoordelikheid en toerekeningsvatbaarheid op nie. As ons *villains* as *victims* begin beskou, is dit laat in die dag. Ons mag
Eseg18 : Die mens se verantwoordelikheid 5 / 6

nooit ophou om sonde "sonde" te noem nie. Soortgelyk aan bogenoemde raak dit 'n algemene neiging om sonde op grond van genetiese swakhede te verontskuldig. Sekerlik speel genetica 'n beduidende rol in baie sondige ellendes. Maar dit verander niks aan Bybelse uitsprake wat hierdie dinge as sonde verklaar nie. Verontskuldig die genetiese wortels van wellus, humeurigheid, gewelddadigheid, dranksug en moordsug my as ek my daaraan skuldig maak? Het ek nie in elk geval my sondige natuur by my ouers geërf nie?

Waarlik, verantwoordelik bly ek verantwoordelik! Talle pastorale deurbrake vind eers plaas as jy jou verantwoordelikheid opneem. Duisende bly gevangenes van hulle sondes, omdat hulle nie kans sien om openlik en eerlik te erken dat hulle sêlf verantwoordelik is vir die gemors waarin hulle hul bevind nie.

Slot

Laat óns wat weet dat die Here waarlik in Sy genade in ons lewens ingegryp het, ons verantwoordelikheid opneem en met vaste tred die pad van rentmeesterskap loop. "Sy Goddelike krag het ons alles geskenk wat ons nodig het om te lewe en Hom te dien" (2Pt 1:3). 'n Lewe van Bybels-prinsipiële gehoorsaamheid in die lig van die ewigheid is waartoe Hy ons roep. En uiteindelik sal ons nie net aan Hom verantwoording doen nie, maar ook van Hom loon ontvang.

En, onthou, eendag as ons moet verantwoording doen, sal ten diepste net één vraag vir ons gevra word: *Wat het jy met Jesus Christus gedoen?*

Nico van der Walt

* Nico v/d Walt onderskryf die historiese, internasionale en reformatoriese 1689 Baptistebelydenis, asook die Belydenis van Sola 5, 'n assosiasie van Godgesentreerde evangeliese gelowiges in Suid-Afrika.

* Subskripsies, adresveranderings, kansellasies en korrespondensie: Posbus 2120, Mosselbaai, 6500;

E: nico.vanderwalt@reformed.org.za Tel. 044 6966526; 082 8489396.

* Blogs: www.e-preke.blogspot.com (met skakels na nóg 4 blogs)

* Weekliks word 'n preek soos hierdie wêreldwyd per e-pos gestuur aan mense wat dit persoonlik aangevra het.

* Geen kopiereg. Dupliseer gerus. Of stuur elektronies verder.

* Preekopnames: E: info@nunide.org.za; T: 012-808 3906